

TÜSİAD
YÖNETİM KURULU BAŞKANI
ÜMİT BOYNER'İN
BUSIAD TOPLANTISI
AÇILIŞ KONUŞMASI

7 Haziran 2012

BUSIAD Konferans Salonu, Bursa

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara -Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Değerli Bursalı Meslektaşlarım; saygıdeğer konuklar;

Bugün sizlerle birlikte olmaktan büyük heyecan ve mutluluk duyuyoruz, Türkiye büyüme dinamiğinin en önemli coğrafyalarından birindeyiz; kara taşıtlarından tekstile, gıdadan turizme kadar uzanan hem ihracat potansiyeli hem de istihdam kapasitesi açısından itina ile koruyup geliştirmek ve dersler çıkarmamız gereken, iftihar ettiğimiz bir ilimizdeyiz.

Bu enerjiyi bir ortak yönelime çevirmek, tüm Türkiye'yi Bursa örneğine yaklaştırmak bizlerin, iş insanlarının ve TÜSİAD'ın da görevi.

Ülkemizi kalkındırmak, bu kalkınmayı en az kamu varlığı, düzenlemesi ve müdahalesi ile gerçekleştirebilmek; istihdam yaratmak, yatırım yapmak, bu iktisadi faaliyeti insani değerleri koruyarak ve yücelterek yapmak, çalışanı ile girişimcisiyle bir bütün olarak “sürdürülebilirlik” olgusuna sahip çıkmak, “yeşil büyümeyi” tüm ülkeye ve hatta komşu ülkelere yaymak, kurumsal yönetim ilkelerine sahip çıkıp yaygınlaştırmak... İşte bunlar, kıymetli Bursalı Girişimciler, bizim görevlerimiz...

Bu anlayış ile dünyaya açılmış olan Türk özel sektörü geçtiğimiz 10 yılda, küresel krizin etkili olduğu birkaç yılı dışarıda tutarsanız, yüzde 10'lara yakın reel büyüme göstermiş, Türk özel sektörü ortalama yıllık yüzde 20 yatırım artışı sağlamıştır. Gelişim dikkat çekicidir, ancak daha ileri iddialara taşımak durumundayız. Artan işgücü arzını nitelikli işler yaratarak karşılamalıyız, hızlı büyüyen işgücü arzını, Türkiye'yi büyüme yarışında, inovasyon yarışında farklılaştıran bir unsura çevirebilmeliyiz. Bu iddia içinde eğitim en öncelikli yapı taşıdır, eğitimin niceliği ve niteliği Türk özel sektörünün en önemli taşıyıcı elemanıdır. Bu çerçevede ortalama 6 yıl olan okullaşma oranını süratle ikiye katlamak ve eğitimin nitelik sorununu birinci gündem maddemiz olarak belirlememiz şarttır. ...

Peki tüm bunların yanında devletten ne beklediğimiz sorulabilir.. Cevabı aslında Basit ve yalın.;

Devlet kamu harcamalarını şeffaf kılmalı,
denetlenebilir kılmalı,

kamuda verimsizlik öncelikle harcama reformu ile aşılmaya çalışılmalı,

oluşabilecek verimsizlik vergi ve benzeri yükler ile girişimciye ve tüketiciye yıkılmamalı..

Bu ne demek dersenez, Şunu demeye çalışıyorum:

Kayıtsız bir ekonomiden toplanamayan temel vergi açığı kayıtlı, devletin elinin altında her zaman hazır bulunan ve kayıtlı kesimde büyümüş kurumlara ve kişilere yıkılmamalı.

Başka neden kaçınması gerekiyor? Yine aynı çerçevede kayıt-dışı kesimden bir türlü toplanamayan vergi dolaylı vergiler üzerine yıkılırsa, bu çok kolaycı bir tercih olur. Zira biliyoruz ki dolaylı vergiler halkın, özellikle de dar ve sabit gelirli vatandaşın alım gücünü olumsuz etkiliyor. Basit bir girdi-çıktı tablosu analizi ile anlaşılacaktır ki, dolaylı vergilere yığılma, gerek kayıtdışı ile mücadelenin zayıflaması, gerekse rekabet politikaları açısından önemli sorunlara zemin hazırlamaktadır.

Ekonomi alanındaki diğer temel ve yalın beklenti ise fiyat istikrarına ilişkindir: Merkez Bankasının enflasyonu düşük ve öngörülebilir düzeyde tutması için, Merkez Bankasının özerkliğine azami itina gösterilmeli.

En önemli konuyu ise geçtiğimiz GÖRÜŞ dergisinde işledik; kamunun denetlenmesi konusu. Bu yıl Sayıştay'ın 150. Kuruluş yılı, maalesef kamu denetimi bu uzun geçmişe rağmen

kamuoyuna mal olmuş, içselleşmiş bir konu henüz değil. “Bizler, girişimciler, çalışanlar, vatandaşlar”, bizler adına kamuyu denetleyen Sayıştay’ı yeterince takip etmiyoruz. Bu yıl bu algıyı ve ilgiyi artırmak ve kalıcı kılmak için bir dizi faaliyeti programımıza almayı tasarlıyoruz. Yetki devrettiğimiz devleti yakından takip etmek, denetlemek, denetlendiğinden emin olmak, yetkinin asıl sahipleri olan bizler; girişimciler, çalışanlar, vatandaşlar, açısından en önemli yurttaşlık sorumluluğudur.

Değerli Katılımcılar,

Bu ana kadar yaptığım tespitleri niye yaptığımı kısaca açıklamak isterim:

Türkiye son 10 yıldır tüm kesimleriyle çok büyük bir değişim ve gelişim çizgisine girmiştir. Bu süratli gelişimin temel sürükleyicisi başarıyla uygulanan makro uyum programları ve toplumun ve kurumlarımızın AB normlarına doğru ciddiyetle yönelimidir. Bu çerçevede, geriye doğru baktığımızda, başta ekonomi politikalarından sorumlu bakanlarımız, AB uyum bakanlarımız ve çalışma arkadaşları olmak üzere tüm kabine üyelerini ve kamu teknisyenlerini bu temel dönüşümün önünü açtıkları için kutlarız.

Ancak kalkınma hamlemiz içinde, önümüzde çok önemli bir basamak bulunmakta. Bu sene sıklıkla gündeme taşıdığımız “orta halli ekonomi” ve “orta halli demokrasi” tuzağı önümüzdeki en önemli risk olarak durmaktadır. Sayın Başbakan’ın kullandığı ‘Durmak Yok, Yola Devam’ söylemi aslında bu tuzağı aşmamız için gereken birleştirici seferberlik ruhunu bize hatırlatmak için uygun bir söylem.. Özellikle yakın çevremizde ekonomik kriz senaryolarının gündemde olduğu; komşularımızda siyasi belirsizliklerin arttığı bu konjunktürde bu söylemin içini neyle doldurduğumuz daha da önemli... “Yüksek demokrasi için birey temelli yeni anayasa”, “müreffeh ve huzurlu bir toplum için kapsamlı ve nitelikli eğitim” ve “yüksek ve sürdürülebilir büyüme için üretken işletme ve üretken çalışan”....Biz bu hedeflerin bizi birleştirecek temel ilkeleri kapsadığına inanıyoruz. Buna neyi eklemek gerek? Toplumun önünde koşma donanımına sahip, programlı, öngörülebilir, şeffaf ve temel sorumluluklarıyla sınırlı hareket eden nitelikli, düzenleyici devlet. İşte yola, ilk 10 ülke arasına girme gayesi ile devam etmenin gerektirdiği anlayış bizce bunlardan oluşuyor.

İşte bu bağlamda, kamunun denetimi, şeffaflığı ve hesap verme zorunluluğu kadar öngörülebilirliği de demokratik yönetimlerin en önemli özelliklerinden biridir. Bugün Türkiye gündeminde tartışılmaya devam edilen bir konuyu bu açıdan irdelemek istiyorum. Daha doğrusu hep birlikte irdelemek durumunda kaldığımızı düşünüyorum. Gazeteci arkadaşlar günlerdir bana bu son gündem maddesi ile ilgili sorular soruyorlar. Bu doğal bir gelişme, her yerde konuşulan konu bu olunca elbette bana yöneltilen sorular da bu gündeme takılıyor. Konu malumunuz kürtaj ve hangi teknik temelde ilişkilendirildiğini bilemeyeceğim, sezaryen konusu. Bu konular sanki bir sosyal politika paketi gibi gündemin kucağına düştü ve hemen akabinde konuyla ilgili bir kanun düzenlemesinin, süratle, meclise sevk edileceği haberi de yayıldı.

Öncelikle belirtmeliyim ki, TÜSİAD olarak popülerize edilmiş nitelikteki polemiklerin içine girmeyen, programı ve tüzük sorumlulukları ile sınırlı hareket etmeye azami itina gösteren bir kurumuz. Ben bu konunun ülkemizin gündemine geliş ve ele alınış biçimi ile ilgili bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Değerli konuklar, 3 önemli belgeyi referans alarak sizlere hatırlatmak istiyorum. Birincisi 9. Kalkınma Planı, diğeri 6-7 ay önce kamuoyuna sunulan Orta Vadeli Program ve son olarak 2012 yılı Hükümet Programı. Türkiye için iddialı bir vizyon taşıyan, desteklediğimiz, birlikte

çalıştığımız hedefler barındıran kapsamlı hazırlıklar. Kaldı ki bu belgeler Türkiye’yi orta halli ve orta demokrasili bir ülkeden 1. Ligdeki ekonomik ve demokratik standartlara taşıyabilmek adına bir yol haritası niteliğini taşıyor. 2012 yılı Hükümet programı TBMM’nin oyu ile kabul edilen ve Hükümeti o program ile sorumlu tutan bir belge. Diğerleri de Bakanlar Kurulu ve benzeri kapasitelerle çıkartılmış belgeler. Niye bu belgeler Hükümet ve/veya Meclis tarafından çıkartılır ve onaylanır? Çünkü bu resmi belgeler ile devlet kendini topluma karşı bağlar, yasama programını belli bir süreçle ilişkilendirir, kendisine devredilmiş gücü öngörülebilir nitelikte kullanacağını beyan eder ve bu anlayış bir süreklilik arz eder.

Hükümetler bu tür belgeleri uygulamak ve uygulayamadığı yerlerde de topluma dönüp nerede, neden eksik kaldığını anlatmak durumundadır. İşte çoğulcu ve katılımcı demokratik rejim ve demokrasilerdeki hiç değişmeyecek toplumsal kontratın özü budur. Bugün, siyasal düzlemi işgal eden popüler gündemin maddelerinin, biraz önce sizlere sunduğum devlet gündemini belirleyen belgeler ile ilişkisini kurmakta güçlük çekiyorum.

Çoğulcu, katılımcı demokrasiden aynı şeyleri anlıyor olduğumuzdan emin olmamız gerekiyor. Her hafta, siyasal düzlemi gündemin polemikleri ile doldurursak Anayasa gibi hayati derecede uzlaşmaya ve birlikteliğe ihtiyacımız olan şu kritik dönemde, yeni büyüme modelini aramaya ve hatta yaklaştığımızı düşündüğümüz şu evrede, toplum kesimlerini kısır tartışmalar ile ayrıştırırız ve yorarız. Biz Sayın Başbakan ve Sayın Muhalefet Liderinin dünkü buluşmalarını önemsiyor ve ümitle karşılıyoruz. Diliyoruz ki diğer siyasi liderler de bu tablonun bir parçası haline en kısa zamanda gelirler. Bu yaklaşımla bir süredir hepimizi yoran sert söylemlere sahne olan Salı günü grup toplantılarını siyasi diyaloga vesile olabilecek toplantılar olarak görmeyi arzu ediyoruz.

Değerli Bursalı Girişimciler,

Gündemdeki tartışma ile ilgili ikinci sorun ise, bireysel hak ve özgürlükler, üreme iradesi, demografi gibi çok kesitli bir alanın maalesef bilimsel temelleri ortaya konulmadan, zaman zaman tüm toplum kesimlerini hayrete ve hayal kırıklığına düşürerek, ölçsüz şekilde tartışılıyor olması.

Demokrasi kültürü ile ilgili beklentilerimiz için tahminim sabırla beklemeye devam edeceğiz ancak tüm toplum kesimleri olarak yüksek standartlı bir demokrasi için mücadeleye devam edeceğiz.

Korkarım, ikinci sorunun temelinde kadının ekonomik, sosyal ve siyasal alanının henüz arzu ettiğimiz noktada olmadığı gerçeği yatmaktadır. Kadının toplum içindeki rolünü erkek ile aynı seviyeye taşıyamazsak, toplumumuzun gelişimi, refahımız, huzurumuz ve gelecek nesillerin mutluluğu tehlikeye girecektir.. Ne toplumumuzu ne de herhangi başka bir toplumu tek kanatla uçurmak mümkün değildir, bu çerçevede mücadeleye tüm gücümüz ile devam etmek görev ve sorumluluklarımız içindedir. Bu alan TÜSİAD olarak düzenli program maddemiz içindedir ve olmaya devam edecektir. Hiç şüphesiz, konuya bu anlayış çerçevesinde yaklaşan tüm kurumlarla fikir ve hareket birlikteliği içinde olduğumuzu ve olacağımızı da ifade etmek isterim.

Takati ve sınırları yıllardır kısır tartışmalar ile zorlanmış vatandaşlarımıza, bize haksızlık edildiğini düşünüyorum ve süratle devlet yetkililerini, siyasilerimizi, siyasi partilerimizi, kanaat önderlerimizi, sivil toplum kuruluşlarımızı, hem Türkiye’nin iç barışı gibi yakıcı iç meselelere çözüm üretmeye, hem etrafımızda artan uluslararası ekonomik ve siyasi riskleri bertaraf

edebilecek programlarına odaklanarak iş görmeye davet ediyorum. Toplumun tümünü ilgilendiren ve bu nedenle olağanüstü önceliğe veya partiler-üstü niteliğe sahip yeni bir konu gündeme gelecek ise veya gerekli ise bu konuyu öncelikle bilimsel temellerde tartıştırmak ve toplumu ayırıştırmadan, germeden insanı ve vicdanı öne koyan çözüm yolları bulmamız gerekiyor. Devletten vatandaşların beklediği öncelikle budur. Devletler ne görev ve sorumluluklarının aşğısında kalabilirler, ne de kendilerini aşan alanlara girmeye hak sahibidirler. Bu yönde üzerimize düşen tüm sorumlulukları iş dünyası olarak, Sivil Toplum Örgütleri olarak üzerimize almaya hazır olduğumuzu da yeniden ve yeniden beyan etmek istiyorum.

Bu irademizi bir kez daha ifade ettikten sonra, bugünkü toplantımızın gündemine dönmek istiyorum. Programdan da gördüğünüz gibi bugün, kendi alanlarının yetkin isimleri olan iki değerli araştırmacı bizimle beraberler.

Bu tür toplantılarımızda artık geleneksel bir hal almaya başladığı üzere, birazdan, dış politika ve ekonomi gündemine ilişkin bir panel gerçekleştireceğiz. Sn. Serhat Güvenç ve Sn. Atilla Yeşilada, bu konularda bizleri aydınlatacaklar. Akabinde, verimli bir soru-cevap bölümü olacağını tahmin ediyorum.

Toplantının söz konusu bu kısmına geçmeden, ben de kısaca, TÜSİAD'ın ekonomi ve dış politika gündemini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Ekonomi alanında, hepimizin paylaştığı temel bir sorununuz var. Türkiye'nin büyüme ihtiyacı hepimiz açısından malum.

Son on yıldır, makroekonomik çerçevedeki sorunların ülkemiz ekonomisi üzerindeki ağırlığı azalmaya başladıkça, büyüme sorununa ilişkin olarak daha yapısal, daha derin temelli meselelere eğilmeye başladık. Belki kısa dönemli sorunların ekonomi gündemindeki ağırlığının azalması, belki de dönemselsel çözümlerin bir politika tercihi olarak anlamlı bir etkisinin kalmaması bizleri uzun döneme bakmaya zorlamakta.

Türkiye'nin son on yılda elde ettiği başarıların üzerine Orta ve uzun vadede, biliyoruz ki, oldukça önemli konular mevcut. Bunların başında, yurt içi tasarruflarımızın yetersizliği, dolayısıyla büyümenin dış kaynak ihtiyacı geliyor. Diğer yandan, ithal enerji bağımlılığımızı bize büyük faturalar çıkarmakta. Dünyanın en hızlı büyüyen üç ekonomisinden biri olmayı başarıyoruz, ancak mevcut yapıda ihracatımızın ithalatı karşılama oranımız düşük ve ileri teknoloji ürünleri ihracatı açısından görece oldukça gerilerde bir konumdayız. Bu konular, arge, inovasyon ve eğitim alanında büyük atılımlar gerektirmekte.

Bu nedenle, geçmişe görece makroekonomik güçlülük alanlarımızın daha fazla ve daha gelişmiş olduğu bir dönemde, oldukça kritik bir dönüşüme ihtiyacımız var. Bir yandan, istihdam ve üretimde büyük sorunlar yaşamadan uzun dönem ortalamasını aşmayan büyüme hızlarını bir süre de olsa devam ettirmek, diğer yandan da üretimimizi ihracata yönelterek, daha düşük tüketim büyümesi ile iç-dış talep arasında bir dengeleme sürecini yönetmek önümüzde iddialı bir konu olarak durmakta. Bu arada, üretimin ihracat sektörlerine yönelmesiyle birlikte, yatırım ve istihdamın da bu sektörlerle yönelmesi, bu dönüşüm ve dengeleme sürecinin farklı bir boyutu olarak karşımıza çıkacak.

Tabii, biz kendi dünyamızda bu dönüşüm için çabalarırken, Avrupa ekonomileri, Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya başta olmak üzere gelişmiş ekonomilerdeki sorunlar, bizim açımızdan sürecin zorluğunu ve belirsizliğini giderek daha da arttırmakta. Özellikle, gelişmiş

ekonomilerde büyümenin yavaşladığı bir dönemde, rakiplerimiz de dış talep yetersizliği nedeniyle büyüme sorunları yaşamaya başlamışken, yoğun bir rekabet içerisinde, ülkemizin rekabet gücünü ve ihracat performansını artırmanın ciddi bir seferberlik, odaklanma ve planlama gerektirdiğini hepimiz görüyoruz. Ayrıca, rekabet gücümüz açısından, dünya enerji fiyatları, dolar-euro paritesi nedeniyle dış ticarete karşılaştığımız olumsuz dış ticaret haddi eğilimleri gibi riskleri de yönetmek durumundayız.

Şüphesiz, dış dünya ile ilgili sorunlar sadece ekonomi ile kısıtlı değil. Dış politika alanında dikkatle izlemeye çalıştığımız konuların başında, Orta Doğu ve özellikle Suriye'deki durum ve Euro krizi sonrası AB'nin siyasal haritasında meydana gelen değişikliklerin küresel siyasi ve ekonomik dengeler üzerindeki etkileri geliyor. Diğer yandan, AB'deki gelişmeler Türkiye açısından müzakere süreci anlamında da önem arz etmekte. Her ne kadar, AB projesini göz ardı etme yönünde çeşitli eğilimler söz konusu olsa da, TÜSİAD olarak, ülkemizin demokratik standartlarını yükseltme perspektifinde, AB üyeliğinin hala değerli olduğunu değerlendiriyoruz. Elbette, ABD ile ilişkiler kurumumuzun gündemindeki yerini koruyor. ABD'de seçim süreci ve ABD'nin dünya politik gündemiyle etkileşimi dikkatle izlemeye çalıştığımız konular.

Genel bir çerçeve içerisinde, ekonomi ve dış politika gündemimizi sizlerle paylaştıktan sonra, sözü bu iki konunun ilgili uzmanlarına bırakıyor ve sizlerle bu önemli etkinlik buluşmamıza olanak sağlayan Sn. Oya YÖNEY'e, Bursa Sanayicileri ve İşadamları Derneği Yönetim Kuruluna ve değerli üyelerine teşekkürlerimi sunuyorum.